

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 lutego 2020 r.

Pozycja 69

POSTANOWIENIE

z dnia 3 grudnia 2019 r.

Sygn. akt Ts 20/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym, skargi konstytucyjnej T.P. i J.P. w sprawie zgodności:

§ 335a ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2017 r. poz. 1206, ze zm.), w zakresie, w jakim „norma ta nie przewiduje kontroli odwoławczej od »decyzji« Prokuratora wykonującego czynności w Prokuraturze Krajowej, o pozostawieniu pisma o skargę nadzwyczajną bez biegu z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia” z art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 stycznia 2019 r. T.P. i J.P. (dalej: skarżący), wystąpili z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Postanowieniem Sądu Okręgowego w N. III Wydział Cywilny Odwoławczy z 1 czerwca 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalono apelację skarżących od postanowienia Sądu Rejonowego w N. VII Zamiejskowy Wydział z siedzibą w M. z 27 października 2016 r. (sygn. akt [...]) w sprawie o zasiedzenie.

Skarżący wystosowali w związku z tymi postanowieniami wnioski do Prokuratury Krajowej o wywiedzenie skargi nadzwyczajnej.

Pismem z 15 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej poinformował skarżących, iż pozostawia bez biegu wniesiony przez nich wniosek o wywiedzenie skargi nadzwyczajnej, z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia.

Zdaniem skarżących zakwestionowany przepis narusza prawo do dwuinstancyjnego postępowania w zakresie, w jakim pozbawia autorów wniosku o skargę nadzwyczajną – w przypadku „decyzji” prokuratora wykonującego czynności w Prokuraturze Krajowej o pozostawieniu tego wniosku bez biegu z uwagi na brak podstaw do wniesienia skargi nadzwyczajnej – prawa do ponownej oceny merytorycznej tego pisma (wniosku), co

powoduje zamknięcie drogi prawnej do skorzystania z nadzwyczajnego środka odwoławczego uregulowanego w ustawie o Sądzie Najwyższym. Skarżący wskazali także na naruszenie ich prawa do sądu i prawa do rozpoznania sprawy przez wprowadzenie procedury oceny zasadności pisma o skargę nadzwyczajną, nieprzewidującej środka kontrolnego od negatywnej „decyzji” prokuratora wykonującego czynności w Prokuraturze Krajowej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Skarżący zakwestionowali konstytucyjność § 335a ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2017 r. poz. 1206, ze zm.; dalej: regulamin wewnętrzny) o treści: „Prokurator wykonujący czynności służbowe w Prokuraturze Krajowej zawiadamia autora pisma o skargę nadzwyczajną o wniesieniu skargi nadzwyczajnej przez Prokuratora Generalnego albo o pozostawieniu tego pisma bez biegu z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia. W przypadku pozostawienia pisma o skargę nadzwyczajną bez biegu w zawiadomieniu podaje się przyczynę i podstawę prawną. Zawiadomienie nie wymaga uzasadnienia”.

3. Jak wynika z art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zasady korzystania z tego środka ochrony wolności i praw precyzuje u.o.t.p. TK. Zgodnie z art. 77 tej ustawy skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Zgodnie z orzecnictwem Trybunału, przez wyczerpanie drogi prawnej należy rozumieć skorzystanie przez skarżącego z wszystkich przysługujących mu zwyczajnych środków zaskarżenia, zakończone uzyskaniem ostatecznego orzeczenia, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

4. Trybunał przypomina, że zarzut naruszenia konstytucyjnie chronionych wolności i praw można podnieść w skardze konstytucyjnej tylko wtedy, gdy sąd lub organ administracji publicznej w wyniku wydania wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia orzekł o tych wolnościach i prawach. Zgodnie bowiem z poglądem wyrażonym w postanowieniu z 4 grudnia 2000 r. o sygn. SK 10/99, wydanym przez Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie: „aby można było mówić o »ostatecznym orzeczeniu«, działanie organów sądowych i administracyjnych musi przybrać władczy charakter i określać sytuację prawną indywidualnie określonego podmiotu”. Ponadto „należy stwierdzić, że konstytucyjne pojęcie »orzeczenia« o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki obejmuje rozstrzygnięcia, które nakładają, zmieniają lub uchylają obowiązki albo przyznają,

zmieniają lub znoszą uprawnienia. Do orzeczeń o wolnościach, prawach lub obowiązkach należy zaliczyć również rozstrzygnięcia, które autorytatywnie stwierdzają istnienie obowiązku lub uprawnienia, jeżeli rozstrzygnięcia te mają znaczenie dla realizacji określonych uprawnień lub obowiązków jednostki”. Trybunał Konstytucyjny wskazał ponadto, że „do istoty orzeczenia o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki należy zawsze jego wiążący charakter, wyrażający się w powstaniu, zmianie lub zniesieniu obowiązków, ciążących na określonych podmiotach”. W tym samym orzeczeniu stwierdzono też, że „orzeczeń o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki nie stanowią czynności faktyczne, a więc działania organów władzy publicznej, które nie mają charakteru aktów prawnych, nawet jeżeli wkraczają one w sferę praw i obowiązków jednostki” (postanowienie TK z 4 grudnia 2000 r., sygn. SK 10/99, OTK ZU nr 8/2000, poz. 300).

5. Skarżący wskazali jako ostateczne rozstrzygnięcie naruszające ich prawa pismo prokuratora wykonującego czynności służbowe w Prokuraturze Krajowej z 15 listopada 2018 r. (sygn. [...]) o pozostawieniu bez biegu pisma skarżących o wywiedzenie skargi nadzwyczajnej.

Trybunał zauważa, że w zawiadomieniu tym prokurator – na podstawie przepisów regulaminu wewnętrznego – poinformował o braku istnienia podstaw do wniesienia skargi nadzwyczajnej, o których mowa w art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825, ze zm.; dalej: ustawa o SN). Wskazano w nim, jakie konsekwencje dla skarżących wynikają z istniejącego stanu prawnego. Nie tworzy ono jednak, jak też nie modyfikuje istniejących praw, obowiązków ani wolności skarżącego. Pismo z 15 listopada 2018 r. ma więc charakter wyłącznie informacyjny, ponieważ nie przesądza w sposób władczy o przysługujących skarżącemu prawach lub wolnościach konstytucyjnych (por. postanowienia TK z: 11 marca 1998 r., sygn. Ts 15/98, OTK ZU SUP/1999, poz. 21; 20 listopada 2001 r., sygn. Ts 68/01, OTK ZU nr 8/2001, poz. 297; 12 grudnia 2002 r., sygn. Ts 114/02, OTK ZU nr 2/B/2003, poz. 103).

Skoro skarżący nie uzyskali orzeczenia rozstrzygającego o ich wolnościach lub prawach konstytucyjnych, to skarga konstytucyjna nie spełnia podstawowej przesłanki jej wniesienia, określonej w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – jest podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

6. Z uwagi na powyższą okoliczność, stanowiącą samodzielną podstawę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, Trybunał tylko na marginesie wskazuje także na inne uchybienia skargi, które nie pozwalają na jej merytoryczne rozpatrzenie.

7. W odniesieniu do zarzutów sformułowanych w skardze Trybunał przypomina, że skarżący uczynili przedmiotem skargi zagadnienie braku „kontroli odwoławczej od »decyzji« [p]rokuratora wykonującego czynności w Prokuraturze Krajowej, o pozostawieniu pisma o skargę nadzwyczajną bez biegu z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia”. Natomiast przedmiotem przesłanego skarżącym pisma prokuratora była informacja o pozostawieniu bez biegu wniosku o wniesienie skargi nadzwyczajnej z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia (określonych w art. 89 § 1 ustawy o SN). Prokurator nie wypowiadał się w kwestii dotyczącej możliwości dokonania kontroli odwoławczej pisma informującego o pozostawieniu bez biegu wniosku o skargę nadzwyczajną z uwagi na brak podstaw do jej wniesienia. Treść sformułowanych przez skarżących zarzutów naruszenia ich praw nie znajduje zatem odzwierciedlenia w treści pisma wskazanego jako orzeczenie ostatecznie naruszające ich prawa.

W tym kontekście, wskazana przez skarżących potrzeba wprowadzenia rozwiązania prawnego gwarantującego kontrolę instancyjną zawiadomienia o pozostawieniu bez biegu pisma o skargę nadzwyczajną, stanowi w zasadzie postulat *de lege ferenda* pod adresem ustawodawcy. Tego rodzaju postulaty nie mogą być jednak uwzględnione przez Trybunał Konstytucyjny, który pełni jedynie rolę tzw. negatywnego prawodawcy. Sprowadza się ona bowiem do eliminowania z systemu źródeł prawa obowiązujących już unormowań.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącym przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.